

KULTTUURI

Eppu Normaalin jäsenet ovat vaarassa syrjäytyä.

Marie Valerien traaginen elämä

Lutakossa nähdään kahtena helmikuuisena iltana varsin synkkää monologia, kun Teatterikone kertoo tarinan tähden uran syöksykierteestä. Marie Valerie – tähdestä unohduksiin -näytelmässä Valerie nousee ihailluksi laulajattareksi suurten tähtien kuten Laila Kinnusen rinnalle.

Kaikki ei kuitenkaan suju suunnitelmien mukaan ja skandaali suistaa Marien uran syöksykierteeseen. Elämä potkii laulajaa päähän toden teolla, kun traaginen onnettomuus estää uran uuden nousun. Näytelmässä laulaja kertoo tarinaansa Alzheimerin taudin varjostamana. Näytökset ovat Näyttämö Lutakossa perjantaina 16.2. ja maanantaina 19.2. kello 20.

HEIKKI VIHEMÄKI

Petri Janhusella ja Jani Teittisellä on vankka kokemus Vinokino-festivaaleista.

PASKA KOTISEUTU

Kirjoittajat purkavat traumoja kotipitäjistään – omalla murteellaan.

Uutta vastustetahan henkehen ja verehen

LAPUA ON PIÄNEHKÖ kaupunki Etelä-Pohojammaalla. Tärkeimpiä asioita siälä on hassu piäni mäki nimeltä Simpsiö, urheelluseura Virkiä ja Minä ltte.

Tämä Etelä-Pohojamaan ainua mäki – Simpsiö, korkeus hurijat 132 metriä merenpinnasta – sattuu Jumalan armosta olemahan Lapualla. Niin tottahan siitä pitää ottaa kaikki maharollinen ilo irti. Hihtoputkenki ne meinas sinne jauhaa, mutta siitei onneksi tullu mitää. Kerkes ne silti laskettelukeskuksen ja jäähallin pykätä.

Muutoon kaikkia uutta vastustetahan henkehen ja verehen, tarvittaes ruvetahan keräämää adressia ja kirjoitetahan Lapuan Sanomaan miälipirepalstalle.

Muutamia vuasia sitte kylärraitille ilmestyy tummia miähiä. Kyllähän niitä piti vaharata ja miättiä jotta mitä nua on ja mistä noon tänne eksyny. Sitte joku hoksas, että nehä on niitä ulukolaasia koripalloijoota, Lapuan Sanomis oli niistä juttua. Kyllä, Lapualla on koripallojoukkueki.

Tärkeintä on, jotta on niinku muukki. Jos pukeutuu tai ajatteloo ousosti, joutuu heleposti silimätikuksi, ainaki jossei oo rikas. Joka paikashan tälläästä sisäpiiritouhua harrastetaha, ainaki kakarat koulus, mutta Lapualla son erikoosen tärkeää ihan aikuustenki ihmisten keskuures.

Jossoot vaikkapa vasemmistolaaone tai ateisti eli "jumalatoon", niin saat kyllä tuntia pitkät katseet niskasnas kylärraitilla. Ja uskallappa kritisoora sitä meininkiä, nii johan oot pinteet.

Mäki otan kauhian riskin kirjoottaa esnani tätä, jos tää juttu eksyy Lapualle niin mut varmaha muilutetahan.

Kirjoittaja on 21-vuotias kolmannen vuoden fysiikan opiskelija, joka on asunut Lapualla koko ikänsä. Kirjoittaja nauttii Jyväskylässä asumisesta valtavasti.

Tuula Kiviaho

Elokuvia tylsistä ihmisistä

Vinokino-festivaali tulee Jyväskylään nyt ensimmäistä kertaa. Millaisia elokuvia siellä oikein näytetään?

HALF A LIFE, Guys and Balls, A Home at the End of the World ja Summer Storm – siinä Petri Janhusen ja Jani Teittisen suosikkeja lesbo- ja homoelokuvaa esittelevältä Vinokino-festivaalilta parin vuoden takaa.

”Ei mitään suuren rahan elokuvia, mutta sellaisia, jotka osoittivat, että pienelläkin rahalla saadaan tehtyä loistavia, koskettavia elokuvia”, Janhunen summaa.

Jo noiden neljän elokuvan luettelossa on melkoinen valikoima erilaisia genrejä. Dokumentti, komedia, epookki-elokuva ja kasvutarina. Se on samalla

osoitus sitä, että homoelokuvat voivat olla muutakin kuin... no, vakavia elokuvia homoista.

”Esimerkiksi Summer Storm oli värikäs nuorisokuvaus, jossa oli huumoria vähän amerikkalaisten teinielokuvien hengessä, mutta ei kuitenkaan sellainen. Tuntuu, että Saksasta tulee aika hyvää kamaa”, Teittinen kertoo.

TURKIN TILANTEESTA kertonut dokumenttielokuva Half a Life teki vaikutuksen molempiin miehiin. Itse asiassa

he olivat festivaalin vieraina juurikin puhumassa vähemmistöjen vähemmistöistä, eli seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen tilanteesta maahanmuuttajien joukossa.

”Se voi olla vaikea paikka viranomaisellekin. Mitä tapahtuu, jos maahanmuuttaja ensimmäisen kerran elämässään kertoo asiasta ihmiselle, joka jääkin sitten monttu auki? Siksi olisi tärkeää keskustella asiasta maahanmuuttajien kanssa työskentelevien kanssa”, Janhunen selittää.

Avoimen poliittinen dokumenttielokuva on kuitenkin lähestulkoon poikkeus

Vinokinossa. Homot ja lesbot ovat sulautuneet osaksi valtakulttuuria. Monet elokuvat kertovat ihmisistä, ”arkisista ja helvetin tylsistä ihmisistä”, kuten

Petri Janhunen

Teittinen asian määrittelee.

”Kategorisointi on vaarallista, tehtiin se mille ihmisryhmälle vain. Vinokinon elokuvissa homot uskaltavat nauraa itselleen ja stereotyyppioille”, Janhunen arvioi.

”Moninaisuus on mun mielestä näiden elokuvien se pointti”, peesaa Teittinen.

VAAN MILLAINEN homoelokuva Suomessa pitäisi tehdä juuri nyt? Janhusen ykkösaiehe olisi sodanjälkeinen

aika Helsingissä, jolloin yhteiskunta oli hetken aikaa suhteellisen suvaitsevainen.

”1940- ja 1950-lukujen taitteessa ilma- piiri tiukkeni. Jotain tapahtui ihan yksikaks ja yleinen hyväksyntä romahti. Siitä saisi koskettavan tarinan”, hän ehdottaa.

Toiseksi vaihtoehdoksi hän tarjoaa maaseudulle sijoittuvaa kertomusta.

”Ainahan maaseudulla on ollut vanhojapoikia ja -piikoja, jotka ovat asuneet ja joista muut ovat tienneet, mutta vaienneet asiasta. Se olisi tarina rakkauden löytämi-

sestä ja vaikeudesta”, Janhunen sanoo.

Teittinen puolestaan keksii parikin kirjaa, joita voisi käyttää lähdemateriaalina. Ensimmäinen on Kim Bentzin *Kastroitu*, joka kertoo juuri 1950-luvulle sijoittuvan tarinan homomiehestä. Toinen on Touko Laaksosen eli Tom of Finlandin *Ennennäkemätöntä*-elämäkerta.

”Se oli toki poikkeusyksilö homonakin, mutta sen luonne oli hyvin suomalainen: rauhallinen, hiljainen mies”, Teittinen kuvailee.

Olli Sulopuisto

Vinokino tulee Jyväskylään

TURUSSA 15 VUOTTA sitten perustettu Vinokino-festivaali on laajentunut Helsinkiin, Tampereelle ja Ouluun. Tänä vuonna se tulee myös Jyväskylään, joskin varsin pienimuotoisena.

”Se nyt oli mun päähänpisto”, kuittaa Sanni Männistö kyselyn Jyväskylän Vinokinon alkuperästä.

Helsingin festaria diggailnut Männistö kävi tuumasta toimeen ja tarttui puhelimeen. Niinpä Ilokevissä nähdään lauantaina 24.2. pari maistiaista viime vuoden Vinokinon ohjelmistosta.

”Aika diktaattorimaisesti otin sellaisia elokuvia, joista tykkäsin tosi paljon. En miettinyt, ovatko ne

jotenkin merkittäviä”, Männistö kertoo.

Kello 14 pyörähtää käyntiin *Loving Annabelle*, draama katolisesta tyttökoulusta. Kello 17.30 näytetään *A Whole New Thing*, kasvukertomus teinipojasta, joka tulee ulos kaapista. Niiden välissä, kello 15.30 alkaa lyhytelokuvakooste, jossa nähdään seitsemän lyhäriä niin mies- kuin naiskoosteistakin.

”Siinä saattaa olla luvassa joku yllätyskin, jota ei ole mainittu ohjelmistossa”, Männistö vihjaa.

Vinokino Ilokevissä lauantaina 24.2. klo 14 alkaen. Liput 5 euroa, sarjalipusta alennusta.